

Betrokken dorpsdokter

Zuijderhoudt & Den Hartog

De blokkerd

een heerlijke jeugd

Wereldvrouwen

ontmoeten & contacten leggen

Zambia

een inspirerende reis

Kersenbloesem

bijzonder bezoek aan Japan

'Die betrokken dorpsdokter van weleer zit diep in ons geworteld'

Zuijderhoudt & Den Hartog

Het zouden zomaar vader en zoon kunnen zijn. Nee, geen spoortje van uiterlijke gelijkenis. Wel twee zielsverwanten als het gaat om de essentie van het huisarts zijn. De samenwerkende dorpsdokters Zuijderhoudt en Den Hartog vertellen in een openhartig gesprek wat hen drijft en wat zij van de toekomst verwachten.

De karakteristieke dokterspraktijk van Zuijderhoudt aan de Kerkstraat in Alblasserdam is verlaten. Daarvoor in de plaats heeft de praktijk een mooie plek in het gezondheidscentrum Dok 11 gekregen. En daar doet eigenlijk niets je denken aan een wachtkamer. De ruimte is ingericht met prettige zitjes en een landelijke eetkamertafel met stoelen. Een kleurrijke canvas met typisch Alblasserdamse beelden hangt aan de wand. Een warme huiselijke sfeer omgeeft je als je even moet wachten. En die ontspannen sfeer blijft als de dokter je roept. In mijn geval voor het interview met de Kantlijn. Twee artsen, de een op leeftijd, de ander jong, maar beiden stralen dezelfde belangstelling uit. Zielsverwanten wat hun vak betreft. Het blijkt uit het hele gesprek.

Samen

Ze zijn nog niet zo heel lang samen. Ruim een jaar nadat in 2013 dokter Zuijderhoudt zijn praktijk aan de Kerkstraat verruilde voor Dok 11, deed Den Hartog zijn intrede. Een jonge dokter die de praktijk van Zuijderhoudt zal voortzetten. In dezelfde lijn met dezelfde betrokkenheid, maar ook met nieuwe ideeën. 'Dat we volledig op een lijn zaten, merkte ik al na tien minuten toen ik hem voor de eerste keer sprak', vertelt Zuijderhoudt. 'Er was direct die klik en het gevoel "dit is goed". We hebben ook gelijk afspraken gemaakt. Ik zei tegen hem: "Als we gaan samenwerken, ben jij degene die mij gaat opvolgen en wordt dit jouw praktijk." En daar hebben we twee jaar de tijd voor genomen!'

Al sinds 1976 werkt dokter Zuijderhoudt als zelfstandig huisarts. Bijna onlosmakelijk verbonden met Alblasserdam. Een begrip haast. Een echte, ouder-

wetse dorpsdokter. 'Mijn voorganger was zo'n typisch deftige dorpsdokter met hoge hoed. Hij was dé dokter. Een die er ook altijd voor zijn patiënten was. Dat deftige hoofdje niet zo voor mij, dat heb ik ook direct afgeschafte. De betrokkenheid en het solistische werken was wel mijn ding. Nu ontdek ik hoe leuk het kan zijn om samen te werken. Ik vind het geweldig om dat zo tegen mijn pensioen nog te kunnen meemaken.'

Thuiskomen

Want, sinds begin 2014 werkt dokter Den Hartog naast Zuijderhoudt. In hart en nieren een echte Alblasserwaard, zoals hij zelf zegt. Geboren in Groot-Ammers, wonend in Sliedrecht en werkend in Alblasserdam. Hoe dat zo kwam? Den Hartog vertelt: 'Tijdens mijn studie was het voor mij al snel duidelijk dat als ik de keuze voor huisarts zou maken, ik dan ook echt een typische dorpsdokter wilde zijn. Toen de gelegenheid kwam om mogelijk de praktijk van dokter Zuijderhoudt in Alblasserdam over te nemen, ben ik daar direct op ingesprongen. Ik had al veel over hem gehoord. Hij staat hoog aangeschreven bij zijn patiënten en wordt gezien als een uiterst betrokken huisarts met een zeer grote kennis van het vakgebied. Zoals hij is, zo voelde ik het ook. Zo'n arts voor thuis wilde ik ook zijn. Mijn eerste bezoek en gesprek voelde ook als een soort thuiskomen. We matchen op alle vlakken: zelfde soort achtergrond en opvoeding, visie op het vak en de manier van werken.' Zuijderhoudt vult daarop aan: 'Die instelling van Den Hartog is overigens vrij uniek. Dat zie je in de nieuwe generatie huisartsen niet veel meer. Die oprechte belangstelling en bezieling voor het vak en de patiënt.'

Den Hartog vervolgt: 'Het was voor mij een heel bewuste keuze om in de Alblasserwaard te blijven als huisarts. In verstedelijkte gebieden of in de stad kun je die rol van dorpsdokter veel minder makkelijk vervullen. Het leven zelf is daar over het algemeen vluchtiger. Maar hier kan dat nog zeker wel. Het wordt ook gewaardeerd. Zelfs door de jongere generatie. Ik merk dat zij van huis uit gewend zijn om bij een betrokken dokter op het spreekuur te komen. Een waar ze altijd terecht kunnen.'

Respect

Die 24-uurs dorpsdokter die alle tijd voor je nam, als het moest elke dag opnieuw bij je op de stoep stond, was vroeger heel normaal. Dat is tegenwoordig veel minder een vanzelfsprekendheid. Dokter Zuijderhoudt legt uit: 'Daar zijn allerlei verklaringen voor te geven. Bijvoorbeeld omdat veel artsen tegenwoordig parttime in grotere verbanden werken. Het is dan veel moeilijker om die betrokkenheid staande te houden. Die patiënt komt in dat geval niet altijd meer op het spreekuur van dezelfde arts. Meelevend zijn, naast je mensen staan, met respect en aandacht voor ieders identiteit. Daar draait het om. En dat is ook wat de patiënt wil. Zo werk ik en zo ben ik. En zo is dokter Den Hartog ook. We zijn oprecht geïnteresseerd in onze patiënten hun pijntjes en verhalen. Zodra er een geboortekaartje binnenkomt, zal ik ook altijd even tijd vrijmaken voor een kraambezoek. Want wat is er nu mooier dan dat je na dit soort wonderlijke momenten je gelukwensen kunt brengen. Een nieuwe wereldburger begroeten. Dat zijn voor mij toch wel geluksmomenten. Wat dat betreft kijk ik ook met zoveel warme gevoelens terug op de tijd dat ik op het consultatiebureau mijn aandeel had. Prachtige tijden. En geweldig dat je de kinderen die je toen als consultatiedokter zag, nu met hun eigen kinderen op het spreekuur mag ontvangen.'

Dienstbaar

'Dienstbaar zijn. Dat is er bij mij thuis in de opvoeding ingeramd. Dat zit in je wezen en loopt in alles door. Op basis daarvan ben je bereid verder te gaan dan wellicht van je verwacht of verlangd wordt. Een voorbeeld daarvan is terminale begeleiding. Het hoeft niet, maar het is nooit in mij opgekomen om dat uit handen te geven. Er is een kwaliteit van leven waar je als dokter een rol in hebt, maar ook van sterven. Juist ook in die laatste momenten wil ik naast mijn patiënt staan. Dat is zeker niet het makkelijkste onderdeel van je werk en je moet bereid zijn om van

Dokter J.W. (Jan) Zuijderhoudt (67)
Geboren te Leiden

In 1975 studeerde dokter Zuijderhoudt af in Groningen, volgde daarna de toen nog eenjarige opleiding tot huisarts en ging aansluitend werken bij een huisarts in Lutten (Ov). Na een korte inwerkperiode nam Zuijderhoudt de huidige praktijk op 1 juni 1976 over van zijn voorganger. Behalve huisarts was dokter Zuijderhoudt ook vele jaren werkzaam in de bedrijfsgeneeskunde bij een scheepswerf, was hij adviseur en geneesheer bij Huize de Waard/Waardenburgh en arts op het consultatiebureau in Alblasserdam. Veel jonge artsen zijn door hem opgeleid tot huisarts. Daarnaast heeft de heer Zuijderhoudt zich ingezet voor het Rode Kruis, als docent EHBO op basisscholen en als medeoprichter en penningmeester van de Coöperatieve Huisartsenvereniging West-Alblasserwaard en omstreken. Sinds enkele jaren mag Zuijderhoudt zich ook Ridder in de Orde van Oranje-Nassau noemen.

's ochtends tot 's avonds paraat te staan. Maar het geeft, hoe raar het misschien ook klinkt, de meeste voldoening.'

Den Hartog knikt bevestigend bij dit verhaal: 'Zo zie ik het ook. Ook ik heb vanuit mijn protestants christelijke opvoeding die dienstbaarheid meegekregen en dat neem je dan toch mee in de manier van wer-

Dokter A.T. (Ton) den Hartog (28)

Geboren te Groot-Amers

Na het afronden van zijn studie geneeskunde en de opleiding tot huisarts heeft dokter Den Hartog gewerkt op de kinderafdeling van het Albert Schweitzer ziekenhuis en aansluitend werkzaam geweest als waarnemend huisarts in Hardinxveld-Giessendam. Daarnaast is hij lid van "De Jonge Huisartsen", voorzitter van de netwerkorganisatie WAGRO – LHV – Zuid-Holland-Zuid en via de huisartsenpost Drechtsteden aandachtfunctionaris Huiselijk Geweld en Kinder mishandeling en lid van het Expertteam.

ken en mensen tegemoet treden. Daarnaast speelt ook het solistische karakter van de praktijk een grote rol. Ondanks het feit dat we binnen Dok 11 zijn gehuisvest. Het is fantastisch te weten dat je in geval van nood kan terugvallen op de andere artsen hier binnen. Dat je eens even makkelijk kunt overleggen. Maar de kracht ligt in je eigen team. Dat is je basis voor de beste band met je patiënten.' Lachend: 'Daarin ben ik ook alweer gelijkgesteld met dokter Zuiderhoudt. Maar ik neem ook wel weer mijn eigen dingen mee. Gezien mijn studie en tijd op de kinderafdeling in het Albert Schweitzer, doe ik nog steeds graag wat concreets met mijn handen. Beetje chirurgie zogenoemd. Dat vind ik erg leuk en maakt de praktijk breder. Daarnaast houd ik me bezig met IT en communicatiezaken. Dat is een beetje hobby van me. Ik probeer aan alle kanten de praktijk zo laagdrempelig mogelijk te houden. Digitalisering helpt daarbij. Daar tegenover staat je bereikbaarheid. Want oudere lezers van de Kantlijn zullen het misschien nog wennen vinden om eerst keuzes te moeten maken alvorens de assistente te kunnen spreken. Ook de assistentes moesten wennen aan die nieuwe werkwijze. En het feit dat zij er nog een "baas" bij hebben. Jarenlang hebben ze alleen met dokter Zuiderhoudt te maken gehad, waarvan één van de assistentes mij toevertrouwde hem zelfs als een soort vaderfiguur te zien. Nou, dat gaat bij mij natuurlijk niet werken', besluit Den Hartog lachend. Zuiderhoudt vult hem aan: 'Nee, die vaderfiguur zal nog wat jaren duren, maar de mensen herkennen wel in Den Hartog dezelfde belangstelling, het luisterende oor en de oprechte manier van doen die ze van mij gewend zijn. Ik hoor hen ook zeggen: "Het is een nieuwe dokter Zuiderhoudt." En dat is voor mij een geweldige manier om af te kunnen bouwen en mijn praktijk in goede handen te weten.' 'En dan te weten dat een patiënt op mijn spreekuur mij na afloop een hand gaf en zei: "Succes om Zuiderhoudt te kunnen vervangen!", antwoordt Den Hartog daarop. 'Maar het komt helemaal goed.'

Een groot gezin

De praktijk bestaat nu bijna veertig jaar. Daar is Zuiderhoudt zeer dankbaar voor. 'Het voelt echt als familie. Eén groot gezin waar ik voor moet zorgen en waar ik mij ook verantwoordelijk voor voel. Dat vind ik ook nog eens heel erg leuk!' Maar kun je dan nog wel zomaar over straat lopen, zonder staande te worden gehouden? 'Op zich wel, maar ik zal niet zo snel boodschappen bij de Albert Heijn halen. Dat mag mijn echtgenote doen. Ik ontloop echt niemand,

maar even snel een boodschap gaat gewoon niet. Dan ben ik bij wijze van spreken een ochtend weg. Kijk, ik vind het prima om in hetzelfde dorp te wonen als waar mijn praktijk is. Maar je weet dat je wordt aangesproken waar je verschijnt en aan alle kanten wordt bekeken. Dat moet je voor lief nemen.'

'Wel of niet in Alblasserdam gaan wonen, was voor mij zeker een gesprekspunt thuis', vult Den Hartog aan. 'Het is niet meer per sé noodzakelijk. Sliedrecht is te allen tijde prima aan te rijden in urgente zaken. Weekenddiensten heb je niet meer, want daar zijn de huisartsenposten voor. Ook in dat opzicht ben je niet aan de plaats gebonden. Dan is de keuze om in Sliedrecht te blijven wonen voor mij niet zo moeilijk te maken. Je hele gezinsleven speelt zich af in de gemeente waar je woont. Ik zou patiënten in de kerk, bij school, op de sportvelden en in de winkel tegenkomen. Als de keuze er is, dan vind ik het voor ons als gezin prettiger om in een ander dorp te wonen. Mensen spreken je snel aan als 'de dokter', maar andersom kan het ook wat ongemakkelijk voelen als ze jou opeens ergens tegenkomen.'

Gekke dingen

In zijn lange loopbaan als huisarts heeft dokter Zuiderhoudt natuurlijk wel het een en ander meegemaakt. Maar volgens eigen zeggen nooit echt iets spectaculairs. 'Natuurlijk gebeuren er wel eens gekke dingen. Zo werd ik eens op zondagmorgen gebeld met de vraag of ik even naar een buurman wilde gaan kijken. De beste man zou op de grond liggen met de tv op het sneeuwbeeld. Toen ik ging kijken, kwam ik binnen in een volstrekt vervuild huis. Het vuilnis stond letterlijk tot het plafond. Het toilet stonk met de deur dicht. Toen ik naar de patiënt zijn benen wilde kijken, rolden de maden over mijn handen. De man had een open been tot aan zijn knie toe dat door de maden was schoongehouden. Maar over het algemeen gaat alles er in een dorp als Alblasserdam vrij rustig aan toe.

Toekomst

Wat de toekomst brengt voor het vak huisarts valt moeilijk te zeggen. De laatste jaren is er al veel veranderd. Avond- en weekenddiensten vallen nu onder de verantwoording van de huisartsenpost. Als huisarts had je de regie over heel veel zorgzaken. Tegenwoordig is het zaak dat je als een soort ondernemer de regie houdt over wat er met je patiënt gebeurt bij alle andere zorginstellingen. Dokter Zuiderhoudt

benadrukt dit ook: 'Wat ik vroeger allemaal zelf deed met de hulp van een assistente, is tegenwoordig echt niet meer mogelijk. Naast het pure vak zijn er zoveel extra werkzaamheden bijgekomen. Alleen al de administratieve kant. Maar ik hoop van ganser harte dat die betrokken dorpsdokter wel behouden blijft. Dat er in ons vak vastgehouden wordt aan de kernwaarden. Voor mij mag er van alles veranderen, maar niet het fundament van huisarts zijn.'

'Voor ons dorpsdokter, en daar zijn er gelukkig nog aardig wat van, ligt er wel een belangrijke taak om de inhoud van het vak, de kernwaarden, levend te houden', bevestigt Den Hartog. 'In het oosten van het land en in stedelijke gebieden zie je momenteel veel centra verschijnen waar een huisarts in dienst is. Een directie heeft het dagelijkse bestuur in handen en de huisarts ontvangt salaris. Dit soort constructies helpen de politiek en de zorgverzekeraars om zorg te meten. Maar in ons vak is niet alles meetbaar. Want mevrouw A kan viermaal voor iets op het spreekuur komen en mevrouw B met exact hetzelfde probleem wel tien keer. En waarom? Omdat mevrouw B dat blijkbaar nodig heeft. Niet omdat ik haar liever tien dan viermaal in mijn praktijk zie. Daar moeten wij echt voor waken, dat de dokter voor thuis geen beroep wordt dat in grafieken en standaarden te vatten is.'

Per 1 januari 2017 zal de praktijk volledig overgaan naar Den Hartog. Hoe lang dokter Zuiderhoudt daarna nog actief blijft, valt nu nog niet te zeggen. Wel dat er een nieuwe dokter komt. Maar in feite verandert er verder niets. Goed, het keuzemenu van de telefoon dan misschien. Of de mogelijkheid om per e-mail te communiceren. De praktijk zal meegaan met z'n tijd, maar de kernwaarden blijven behouden! 'De dorpsdokter van weleer zit diep in ons geworteld. En daar zal niets aan veranderen.'

Tekst: Comm^opass, tekst & vormgeving, fotografie: Cees van der Wal